

Sygn. akt I ACa 314/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lipca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Roman Sugier (spr.)
Sędziowie :	SA Joanna Naczyńska SO del. Leszek Mazur
Protokolant :	Anna Wieczorek

po rozpoznaniu w dniu 28 lipca 2015 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w T.

przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Okręgowego w (...)

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 4 grudnia 2014 r., sygn. akt II C 379/13

1) oddala apelację;

2) zasądza od powódki na rzecz pozwanego Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych z tytułu zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO del. Leszek Mazur	SSA Roman Sugier	SSA Joanna Naczyńska
-----------------------	------------------	----------------------

Sygn. akt I ACa 314/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 4 grudnia 2014 r. Sąd Okręgowy w Katowicach oddalił powództwo (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w T. skierowane przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Okręgowego w (...) o zapłatę odszkodowania w kwocie 200 000 złotych.

Wyrok Sądu pierwszej instancji oparty został na następujących ustaleniach.

Wyrokiem z dnia 19 października 2009 r. Sąd Okręgowy w Katowicach w sprawie o sygn. akt XIV GC 135/09 oddalił powództwo spółki (...) skierowane przeciwko pozwanemu Ł. S. uznając, że między stronami nie doszło do zawarcia umowy na warunkach zaproponowanych przez (...) spółkę z o.o. w T..

Sąd uznał w tamtej sprawie, powołując się na przepis art. 68¹ kc, że uzupełnienie oferty dokonane przez powódkę nie doprowadziło do zawarcia umowy, gdyż nie zostało zaakceptowane przez Ł. S., a miało istotny charakter.

Sąd Apelacyjny w Katowicach oddalił apelację (...) spółki z o.o. w T. dzielając stanowisko Sądu pierwszej instancji a Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Powódka skierowała skargę do Trybunału Konstytucyjnego kwestionując zgodność z art. 2 Konstytucji RP art. 68¹ § 1 kc w zakresie zawartego w tym przepisie zwrotu „niezmieniających istotnie” oraz z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP przepisów art. 217§2 kpc i art. 299 kpc.

Trybunał Konstytucyjny RP w składzie jednoosobowym wydał orzeczenie odmawiające nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej powódki. Jako podstawę odmowy wskazał jedynie częściowe uzupełnienie braków formalnych skargi, niemożność stosowania przepisu art. 2 Konstytucji RP jako samodzielnego wzorca kontroli zainicjowanej skargą konstytucyjną oraz wskazał na to, że zwroty niedookreślone są co do zasady zgodne z Konstytucją RP.

W dniu 28 czerwca 2012 r. Trybunał Konstytucyjny w składzie trzyosobowym oddalił zażalenie powódki na odmowę nadania biegu skardze kasacyjnej.

W dniu 7 lipca 2012 r. powódka wystąpiła do sądu z wnioskiem o ustanowienie dla niej profesjonalnego pełnomocnika w celu wystąpienia do Trybunału Konstytucyjnego ze skargą o stwierdzenie niezgodności z Konstytucją RP przepisów ustawy o Trybunale Konstytucyjnym oraz Regulaminu Trybunału Konstytucyjnego, które pozwalają na orzekanie co do dalszego biegu skargi kasacyjnej w składzie jednego sędziego.

Zarządzeniem z dnia 25 września 2012 r. powódkę wezwano do uzupełnienia braków formalnych wniosku o ustanowienie pełnomocnika poprzez dołączenie odpisu z KRS oraz dokumentacji obrazującej sytuację majątkową i finansową powodowej Spółki.

Kolejnym zarządzeniem z dnia 17 października 2012 r. zwrócono wniosek powódki ze względu na nieuzupełnienie jego braków formalnych.

Zażalenie powódki zostało oddalone 11 stycznia 2013 r. mimo wykazania przez powódkę, że w zaskarżonym terminie skierowała do Sądu Rejonowego w T. pismo procesowe. Sąd odwoławczy uznał, że jest to niewystarczające do uznania, że braki formalne usunięto, gdyż w aktach nie znajdowało się wspomniane pismo.

W dniu 18 lutego 2013 r. z akt innej sprawy wyłączono pismo powódki stanowiące usunięcie braków formalnych wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

Mając na względzie powyższe ustalenia Sąd pierwszej instancji uznał, że zarówno zarządzenie Sądu Rejonowego w T. jak i orzeczenie Sądu Okręgowego w Katowicach oddalające zażalenie na zarządzenie o zwrocie wniosku o ustanowienie pełnomocnika były niezgodne z prawem w rozumieniu art. 424⁽¹⁾§2 kc.

Sąd Okręgowy uznał jednak, że powództwo nie zasługuje na uwzględnienie gdyż powódka mimo ciężaru dowodu wynikającego z przepisu art. 6 kc nie wykazała adekwatnego związku przyczynowego między sprzecznym z prawem orzeczeniem sądu a doznaną szkodą ani też nie udowodniła wielkości doznanej szkody.

W ocenie Sądu brak jest dostatecznych podstaw do uznania, że w razie uwzględnienia wniosku powódki o ustanowienie pełnomocnika z urzędu Trybunał Konstytucyjny uznałby za spreczne z Konstytucją przepisy dotyczące orzekania w składzie jednoosobowym o dopuszczalności skargi konstytucyjnej a następnie stwierdził niezgodność z Konstytucją RP przepisu art. 68¹§1 kc w oparciu o który oddalono powództwo powódki skierowane przeciwko Ł. S..

Wyrok został zaskarżony w całości przez powodową Spółkę, która zarzuciła:

- naruszenie przepisu art. 64 kc w związku z art. 3 kpc poprzez bezzasadne uznanie, że nie udowodniła, iż uniemożliwienie jej wniesienia skargi kasacyjnej pozbawiło ją dochodzonej kwoty mimo, że skarżąca uprawdopodobniła tę okoliczność,
- art. 417¹ kc w związku z art. 77 ust. 1 Konstytucji poprzez wadliwą ich wykładnię polegającą na uznaniu, że winna udowodnić doznaną szkodę a nie jest wystarczające jej uprawdopodobnienie,
- art. 45 ust. 1 Konstytucji poprzez uznanie, że dopuszczalne jest orzekanie przez sąd w sprawie, w której orzeczenie związane jest bezpośrednio z działaniem tego sądu, a jednocześnie sąd ten reprezentować może pozwanego.

Powódka zarzuciła też naruszenie przepisów prawa procesowego:

- art. 231 kpc i 233 kpc poprzez jego błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że uprawdopodobnienie skuteczności zaskarżenia orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego nie niesie ze sobą skutku w postaci uprawdopodobnienia uzyskania orzeczenia po myśli strony skarżącej,
- art. 48§1 ust. 1 i 4 kpc w związku z art. 379 kpc przez udział w postępowaniu i udział w wydawaniu orzeczenia sądu, który reprezentuje pozwanego i sędziego, który pozostaje w zależności służbowej z sądem, który reprezentuje pozwanego.

Powołując się na powyższe powódka wносиła o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości a nadto o skierowanie do Trybunału Konstytucyjnego zapytania czy zgodna z art. 45 ust. 1 Konstytucji jest norma art. 48§1 ust. 1 i 4 kpc w części dotyczącej zwrotu „sędziego” rozumianego jako zwrot „o osobie” z pominięciem rozumienia tego zwrotu jako „organu władzy publicznej” oraz art. 17 ust. 4 kpc w zakresie w jakim powództwo należy wytoczyć przed sąd z którego działaniem wiąże się dochodzone roszczenie.

Pozwany Skarb Państwa wnosił o oddalenie apelacji i o zasądzenie od powódki na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny w Katowicach zważył co następuje:

Apelacja powódki nie jest zasadna.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do zarzutów apelacji zmierzających do wykazania, że w sprawie zachodzi nieważność postępowania, którą Sąd odwoławczy winien wziąć pod uwagę z urzędu, gdyż w sprawie orzekł Sąd Okręgowy w Katowicach, który jest jednostką organizacyjną pozwanego Skarbu Państwa, w związku z działalnością której powódka dochodzi roszczenia odszkodowawczego. Zdaniem skarżącej przy wyrokowaniu doszło do naruszenie przepisu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP.

Zgodnie z art. 176 ust. 2 Konstytucji RP ustrój i właściwość sądów oraz postępowania przed sądami określają ustawy.

Orzekanie w sprawie przez Sąd Okręgowy w Katowicach zgodne jest z normą wynikającą z przepisu art. 29 kpc.

Skarżąca nie kwestionując tego przepisu co do zasady zarzuca sprzeczność z Konstytucją przepisu art. 48§1 kpc w części w której nie nakazuje on wyłączenia się sądu jako organu władzy publicznej od rozpoznania spraw związanych z jego działalnością. Zdaniem powódki wymóg taki wynika z tego, że sędziowie orzekający w sprawie pozostają w stosunku zależności służbowej z sądem w którym orzekają.

Zarzut ten całkowicie pomija uregulowanie zawarte w art. 178 ust. 1 Konstytucji RP zgodnie z którym sędziowie w sprawowaniu swego urzędu są niezawisli i podlegają tylko Konstytucji oraz ustawom.

Za dowolne należy uznać stwierdzenie, że przy orzekaniu w sprawie zasadności powództwa doszło do naruszenia zasady, iż nikt nie może być sędzią w swej własnej sprawie. Sędzia wyrokujący w imieniu Sądu Okręgowego w Katowicach nie orzekał w swej sprawie lecz w sprawie z powództwa powódki przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez ten Sąd.

Nie można utożsamiać sądu jako organu władzy publicznej ze Skarbem Państwa stanowiącym osobę prawną reprezentowaną przez jego poszczególne jednostki organizacyjne. W zakresie orzecznictwa nie istnieje żadna podległość między Skarbem Państwa czy Sądem Okręgowym w Katowicach a sędzią, który wydał zaskarżony wyrok. Jest to istota niezawisłości sędziowskiej o której mowa we wspomnianym przepisie Konstytucji.

Tożsamy zarzut był już podnoszony przez skarżącą w skardze kasacyjnej rozpoznanej przez Sąd Najwyższy w sprawie z powództwa powódki przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Okręgowego w (...) o sygn. akt V CSK 453/14. Sąd Najwyższy zarzutu tego nie uwzględnił podkreślając, że przepisy dotyczące wyłączenia poszczególnych sędziów winny być interpretowane ściśle ze względu na wkraczanie w delikatną sferę zaufania społeczeństwa do wymiaru sprawiedliwości, które nie jest podważone przez ustawodawcę tylko ze względu na pozostawienie ich w określonej formie zorganizowania ich pracy przez przydzielenie do konkretnych sądów. To nie zmienia ich statusu państwowego oraz konstytucyjnie zagwarantowania niezawisłości i niezależności w sprawowaniu sprawiedliwości w imieniu Rzeczypospolitej. Brak więc podstaw do uznania, że doszło do orzekania w swojej własnej sprawie.

Odnosząc się do dalszych zarzutów apelacji za chybiony należy uznać zarzut naruszenia przepisu art. 6 kc.

Oparty jest on na kaskadowych domniemaniach faktycznych sprowadzających się do stwierdzenia, że gdyby nie błędne orzeczenie o zwrocie wniosku dotyczącego ustanowienia pełnomocnika powódka wygrałaby sprawę skierowaną przeciwko Ł. S..

W ocenie Sądu Apelacyjnego zarzut ten nie może być uwzględniony gdyż skarżąca nie tylko nie udowodniła ale nawet nie uprawdopodobniła swego roszczenia.

Obszerne wywody apelacji zmierzają do wykazania, że o przyjęciu skargi konstytucyjnej do rozpoznania Trybunał Konstytucyjny RP nie powinien orzekać w składzie jednoosobowym.

Brak jest natomiast argumentacji pozwalającej na uznanie, że orzekanie w tym przedmiocie w składzie kolejalnym zakończyłoby się orzeczeniem korzystnym dla skarżącej. Zwłaszcza, że zażalenie rozpoznane przez Trybunał Konstytucyjny RP w składzie trzyosobowym także było dla powódki niekorzystne. Trybunał Konstytucyjny RP nie podzielił na wstępnym etapie badania skargi stanowiska skarżącej, że istnieje podstawa do badania zgodności art. 68¹ kc z przepisem art. 2 Konstytucji RP.

Sąd Najwyższy w sprawie przeciwko Ł. S. nie znalazł podstaw do przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej powódki.

Za dowolne należy więc uznać stwierdzenie, że gdyby Trybunał Konstytucyjny od początku orzekał w składzie kolejalnym powódka skutecznie podważałaby obowiązywanie przepisu art. 68¹ kc.

Kolejnym argumentem podważającym twierdzenie skarżącej, że uprawdopodobniła swe roszczenie jest okoliczność, że ustawodawca w szeregu innych przepisów posługuje się zwrotami niedookreślonymi pozostawiając sądom ich

właściwą wykładnię, np. 560§2 kc dotyczący rękojmi w części w której mowa o „nadmiernych kosztach” czy art. 630§1 kc dotyczący „odpowiedniego wynagrodzenia za wykonanie dzieła”.

Dlatego nie jest trafny zarzut, że przy wyrokowaniu przez Sąd pierwszej instancji doszło do naruszenia przepisu art. 417¹ kc.

Brak jest bowiem podstaw do uznania, że gdyby nie wadliwy zwrot wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu w celu sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej dotyczącej zasad funkcjonowania Trybunału Konstytucyjnego powódka wygrałaby wznowiony proces przeciwko Ł. S..

Nieprzekonywujące są stwierdzenia skarżącej, że o wysokim prawdopodobieństwie takiego przebiegu zdarzeń świadczy jej dotychczasowa skuteczność w zakresie kwestionowania zgodności z konstytucją innych przepisów prawa. Jeśli nawet tak było to miało to miejsce przy procedowaniu przez Trybunał Konstytucyjny w sposób uznawany obecnie przez skarżącą za niezgodny z Konstytucją. Trudno więc w takim przypadku za wadliwe z przyczyn proceduralnych traktować jedynie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, które nie aprobowaly konieczności nadania biegu skargi powódki co do sprzeczności z Konstytucją RP przepisu art. 68¹ kc.

O uprawdopodobnieniu roszczenia nie świadczy też wynik dwóch innych spraw wytoczonych przez powódkę kontrahentom ze względu na opóźnienie w zapłacie za usługi transportowe.

Pierwsza z nich tocząca się przed Sądem Okręgowym we W. pod sygnaturą akt X GC 140/07 zakończyła się wydaniem wyroku zaocznego a w drugiej oznaczonej w Sądzie Okręgowym w Katowicach sygn. akt XV GC 161/11 zapadł wyrok uwzględniający powództwo po wykazaniu przez powódkę wielkości szkody wynikającej z opóźnienia w zapłacie.

W żadnej w tych spraw nie był podważony zarzut braku umowy łączącej strony.

Dlatego za nieuprawdopodobnione należało uznać twierdzenie skarżącej, że gdyby ustanowiono dla niej pełnomocnika z urzędu w celu zakwestionowania zgodności z Konstytucją RP niektórych przepisów regulujących funkcjonowanie Trybunału Konstytucyjnego RP powódka wygrałaby proces wytoczony Ł. S..

Żądanie i uzasadnienie pozwu skonstruowane są w ten sposób jakby powódka dochodziła zapłaty kary prywatnej przez pozwanego ze względu na wydanie orzeczenia sprzecznego z prawem. Wykazano wadliwość tego orzeczenia, związek z wcześniej dochodzonym roszczeniem (nie mający charakteru adekwatnego związku przyczynowego) oraz wskazano żądanie. Powódka nie naprowadziła żadnych dowodów dla wykazania wielkości szkody wynikającej z wadliwości zwrotu wniosku o ustanowienie pełnomocnika.

Ze wskazanych wyżej względów nie mogły odnieść też zamierzonego skutku podniesione w apelacji zarzuty dotyczące naruszenia przepisów art. 231 kpc i 233§1 kpc.

Dlatego Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 kpc oddalił apelację powódki jako pozbawioną uzasadnionych podstaw.

SSO del. Leszek Mazur	SSA Roman Sugier	SSA Joanna Naczyńska
-----------------------	------------------	----------------------